

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000051

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-01-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ № 11-а від 29.02.2024 року

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Троценко Ганна Олексіївна

2. Anna Trotsenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 022

Назва наукової спеціальності: Дизайн

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Дизайн

Дата захисту: 14-02-2024

Спеціальність за освітою: Декоративно-прикладне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 4437

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.32.02

Тема дисертації:

1. Художня обробка каменю в ландшафтному дизайні Вінниччини (кінець XIX – початок XXI ст.)
2. Artistic processing of stone in the landscape design of Vinnytsia region (late XIX – early XXI centuries)

Реферат:

1. Дисертаційну роботу присвячено дослідженню художньої обробки каменю в ландшафтному дизайні Вінниччини. Мета роботи – з'ясувати специфіку розвитку художньої обробки каменю Вінниччини, систематизувати наявні дані та віднайти унікальні наукові матеріали, що репрезентують художні особливості кам'яних творів даного регіону. Під час дослідницької роботи здійснювалися регулярні виїзди до основних осередків каменярства, а в деяких з них велися стаціонарні спостереження, під час яких було зібрано експедиційні знахідки. У розвідці проаналізовано стан наукової розробленості проблеми, з'ясовано теоретичні і методологічні засади дослідження. Упорядковано наукові праці попередників, які вивчали обрану проблематику, систематизовано та проаналізовано їх у хронологічному порядку. Встановлено, що найбільш ранні літературні згадки про художню обробку каменю в Україні з'являються в першій половині XIX

ст., коли дослідники, користуючись виключно історичним та інвентарно-описовим методами, фіксували знайдені козацькі хрести. На початку ХХ ст. такий підхід поєднався з мистецтвознавчим, що дав більш повноцінне уявлення про саме художні якості кам'яних об'єктів. Упродовж 1930–1950-х років вивчення національних пам'яток здебільшого релігійного характеру майже переривається й активізується знову від початку 1990-х рр., після проголошення незалежності України. Відзначено, що художня обробка каменю представлена науковою літературою фрагментарно й неповно, адже до розгляду цієї тематики зверталася незначна кількість дослідників, які спрямовували увагу передусім на вивчення кам'яних надмогильних христів. І лише одиниці частково висвітлювали ландшафтну скульптуру, про яку найбільше йдеться в цій дисертації. Тож аналіз оглянутої літератури дає підстави констатувати наявність незначної кількості опублікованих праць у галузі художньої обробки каменю. Це можна пояснити тим фактом, що її проблематика є порівняно непопулярною у суспільстві, незважаючи на наявний колосальний пласт пам'яток на території нашої держави. Сьогодні відсутнє повне уявлення не лише про особливості надбання зразків художньої обробки каменю, а й актуальні проблеми в сучасній ландшафтній скульптурі та специфіці організації художніх симпозиумів в умовах нинішнього стану. Простежено появу меморіальних христів в Україні, систему функціонування каменярства на Поділлі, зокрема у колишньому Ямпільському повіті як найбільш розвинутому. На прикладі осередку с. Букатинка Могилів-Подільського району Вінницької області відтворено еволюцію каменотесного промислу протягом кінця ХІХ – початку ХХІ ст. Розглянуто вироби побутового, меморіального, декоративного призначення, які цілком можна віднести до категорії етнодизайну. Зібрано інформацію від місцевих респондентів про історію розвитку промислу, окремі імена майстрів, технологічні умови особливості їх праці. Докладно висвітлені раніше невідомі та неоприлюднені меморіальні пам'ятки із сільських кладовищ. Під час виїзних експедицій виявлено й детально проаналізовано надмогильні знаки, розглянуто варіанти їх формотворення та орнаментальну символіку. Знайдено безліч давніх христів козацького типу, «панських» пам'ятників, «дубків», модернізованих надмогильників, авторських меморіальних скульптур тощо. Констатовано, що головними якостями кам'яних зразків є очевидне вміння каменотесів оперувати насамперед творчими засобами відповідно до культурних традицій. Спочатку вони мали реалістичну манеру виконання, однак пізніше стають

2. The dissertation is devoted to the study of artistic processing of stone in landscape design of the Vinnytsia region, Ukraine. The objective of the work is to find out the specifics of the development of artistic stone processing in the Vinnytsia region, to systematize the available data, and to find unique scientific materials that represent the artistic features of stone works in this region. During the research work, regular visits were made to the main centers of stone craftsmanship. In some of them, stationary observations were conducted, during which expeditionary findings were collected. Based on the expeditionary research the state of scientific development of the problem is analyzed and the theoretical and methodological foundations of the research are clarified. The works of the researchers who have studied issues in the same scientific area are organized, systematized, and analyzed in chronological order. It has been established that the earliest literary references to artistic stone processing in Ukraine appeared in the first half of the nineteenth century, when researchers, using exclusively historical and inventory-descriptive methods, recorded the Cossack crosses they found. At the beginning of the twentieth century, this approach was combined with an art historical approach, which gave a more complete picture of the artistic qualities of stone objects. During the 1930s and 1950s, the study of national monuments of Ukraine mostly of a religious nature, was almost stopped and restarted in the early 1990s, when Ukraine became an independent state. It is noted that the artistic processing of stone is represented in the scientific literature in a fragmentary and incomplete way, since a small number of researchers have addressed this topic, focusing primarily on the study of stone tombstones. Only a few have partially covered landscape sculpture, which is the subject of this study. Therefore, the analysis of the reviewed literature shows that there is only a small number of published works on artistic stone processing. Stonemasons to use, above all, creative means in accordance with cultural traditions and trends. It has been established that the samples of the first half of the nineteenth century have inherent characteristics such as archaic monumental forms, massiveness, and lack of plane decoration. At the same time, different types of general silhouettes can be observed. Such types of ancient crosses as the Latin,

Greek, Pati, Maltese, three-leaved, rectangular-framed, with rounded frames, headed cross, etc. were found. However, in the second half of the nineteenth century, crosses gradually changed, their shape became more refined, and in fact, the silhouettes turned into typical trefoil-shaped cross tops. Also, ornamental decorations such as rosettes, signs of the moon, sun, stars, etc. appeared on the tombstone surface. At the end of the nineteenth century the religious symbols on tombstones, such as the Crucifixion, the Mother of God, the Lord God of Hosts, the intercessors, the Holy Spirit, and the All-Seeing Eye, were extremely popular. It is established that in the early examples with the Crucifixion scenes, the figure of Jesus Christ had incorrect anatomical proportions, but in later peri

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Троценко Г. Пленерний рух у відродженні каменотесного мистецтва Вінниччини кінця XX – початку XXI ст. Народознавчі зошити. 2019. No 1. С. 120–129.
- Троценко Г. Художня обробка каменю в селі Букатинка на Вінниччині (XX–XXI століття). Народознавчі зошити. 2020. No 6 (156). С. 1273–1286.
- Троценко Г. Пленерна скульптура як елемент ландшафтного дизайну на Вінниччині кінця XX – початку XXI століття. Деміурґ: ідеї, технології, перспективи дизайну. 2023 Т. 6, No 2. С. 311–326.
- Троценко Г. Кам'яна паркова скульптура у ландшафтному середовищі другої половини XX–XXI ст. на Вінниччині. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2020. No 8 (36), vol. 2. С. 33–43.
- Троценко Г. Садово-паркова кам'яна скульптура сучасних митців Вінниччини у «Софіївці». Шості Платоновські читання : тези доп. Міжнар. наук. конф. Київ, 2019. С. 149–150.
- Троценко Г. Художня обробка каменю ямпільського архітектора- скульптора Сергія Донченка. Мистецтвознавство. Соціальні комунікації. Медіапедагогіка : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 21 жовт. 2019 р. Київ, 2019. Ч. 4. С. 25–29.
- Троценко Г. Кам'яні надмогильні дубки на Вінниччині у період початку XX ст. – другої половини XX ст. Культура та мистецтво: сучасні тенденції та перспективи : матеріали наук.-практ. конф., м. Одеса, 4 черв. 2020 р. Одеса, 2020. С. 254–256.
- Троценко Г. Художні особливості кам'яних надмогильників XX століття із села Букатинка на Вінниччині. Народне мистецтво XXI століття: актуальні напрямки досліджень : IV Міжнар. Міждисциплінар. заоч. конф. : програма, м. Львів, 30 жовт. 2020 р. Львів, 2020. С. 9.
- Троценко Г. Художні особливості кам'яних надмогильних хрестів XIX – початку XX століття із села Букатинка на Вінниччині. Студії мистецтвознавчі. 2019. Число 3/4 (67/68). С. 64–76.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Бондар Ігор Савич
- Igor Bondar

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Михайлова Рада Дмитрівна
- Rada Mykhailova

Кваліфікація: д.мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет технологій та дизайну

Код за ЄДРПОУ: 02070890

Місцезнаходження: вул. Мала Шияновська, буд. 2, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ольховська Олена Владиславівна

2. Olena Olkhovska

Кваліфікація: к. арх., доцент, 18.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет будівництва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02070909

Місцезнаходження: проспект Повітрофлотський, буд. 31, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Варивончик Анастасія Віталіївна

2. Anastasiia Varyvonchuk

Кваліфікація: д. мист., доц., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Швець Ірина Владиславівна

2. Iryna Shvets

Кваліфікація: к. б. н., 06.03.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214159

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Гамалія Катерина Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Гамалія Катерина Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Крилова Оксана Сергіївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна